

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Fonetický ústav
Mgr. Radek Skarnitzl, Ph.D.

Posudek vedoucího práce

na bakalářskou práci Márii Uhrinové

The occurrence of word-initial glottalization in Slovak English

Bakalářská práce Márii Uhrinové se zabývá používáním rázu jakožto předělového jevu u slovenských mluvčích angličtiny. Téma je zajímavé minimálně ze dvou hledisek: zaprvé jde obecně o prospěšnost výzkumu cizineckého přízvuku v dnešním globalizovaném světě, zadruhé je používání rázu podle tradičních popisů jevem, v němž se jinak podobné jazyky čeština a slovenština výrazně liší. V neposlední řadě pak tato práce obohacuje výzkumné zaměření Fonetického ústavu o linii slovenské angličtiny.

Předložená bakalářská práce je tradičně rozdělena na dvě hlavní části. V první, teoretické, autorka nejprve pojednává o principech osvojování výslovnosti cizího jazyka a popisuje jazykové i nejazykové aspekty ovlivňující úspěšnost osvojování. Následující oddíl představuje stručný komparativní popis zvukových plánů angličtiny a slovenštiny, a to jak na segmentální, tak i na suprasegmentální úrovni. Poslední oddíl teoretického úvodu se pak detailně věnuje glotalizaci. Mária Uhrinová nejprve představuje koncept modální (normální) a nedomodální fonace a zmiňuje hlavní kategorie nedomodální fonace. Stručně uvádí různé způsoby využití nedomodální fonace v jazycích světa a pak se již detailněji zabývá glotalizací v angličtině jakožto předělovým jevem a její absencí, tedy vázáním. Samostatný oddíl je věnován závislosti výskytu glotalizace na prozodických aspektech. V závěru teoretického úvodu autorka formuluje výzkumné hypotézy. V následujících dvou kapitolách Mária Uhrinová popisuje metodologické pozadí svého výzkumu, postupně prezentuje výsledky týkající se výskytu glotalizace ve slovenské angličtině a výsledky komentuje. Práce neobsahuje žádné přílohy, vzhledem k úplnosti popisu v samotném textu je však nepovažuji za potřebné.

Za hlavní přínos bakalářské práce Márii Uhrinové považuji popis a zobrazování výsledků v experimentální části práce a zejména pak postup při prezentaci statistických analýz. Autorka čtenáře provádí touto kapitolou logicky a systematicky, využívá názorného zobrazení pomocí grafů i tabulek a důsledně uvádí statistickou významnost zjištěných rozdílů. Přínosné je pro českého čtenáře i porovnání zvukových vlastností angličtiny a slovenštiny, ačkoli zde již čtenář nalezne drobné nepřesnosti (viz níže). Chvályhodné je to, že se autorka poučeně zamýšlí nad možnými interpretacemi zjištěných výsledků; navíc je sympatické, že v závěrečné diskusi nevynechává ani didaktické hledisko.

Věcné nedostatky předložené práce nejsou příliš závažného charakteru. Jako první skupinu uvedu dvě poznámky týkající se popisu slovenštiny. Na straně 13 autorka píše, že slovenština má pouze

stoupavé diftongy; ve slovech cizího původu se však vyskytují i diftongy klesavé (např. *auto*). Na téže straně se setkáme s konstatováním, že slovenské vokály jsou rozlišeny primárně kvantitou; přesnější by bylo, že slovenština (na rozdíl od angličtiny) využívá vokalickou kvantitu jako distinktivní vlastnost. Z hlediska věcného zmíním jen oddíl 2.1.1, v němž autorka představuje kontrastivní analýzu a princip příznakovosti; zde bych považoval za vhodné představení i novějších přístupů k analýze potíží při osvojování výslovnosti cizího jazyka, např. Flegeho *Speech Learning Model*.

Z formálního hlediska nacházíme tři marginální problémy v oblasti citování zdrojů: na straně 10 je zmíněn Lennenberg, jde však o Lenneberga; přímá citace Gerratta a Kreimanové na str. 16 je uvedena bez stránky, z níž je citováno; na str. 9 je uveden pramen Long (2003), který není zahrnut v bibliografii. Podobně drobné formální nedostatky nalezneme při popisu výsledků, kde je na str. 33 chybně uveden počet položek od ženských mluvčích (664 namísto 644); od strany 32 začíná autorka najednou uvádět ve sloupcových grafech počty položek.

Jazyková úroveň předložené bakalářské práce je obecně relativně vysoká až na dvě výjimky. První z nich se týká chyb spíše z nedbalosti, např. slovo *describers* namísto *describes* (str. 9); *know* místo *known* (str. 9, subfield... know as language transfer); spojení *necessary to listen to of all ... speakers* (str. 26) a podobně *word-initial vowels in were glottalized* (str. 29). Druhou a závažnější výjimku představuje chybné používání členů.

Mária Uhrinová na str. 31 navrhuje zajímavou hypotézu, že by u gramatických slov mohl být výskyt gtotalizace ovlivněn slovním druhem, konkrétně jednoslabičnými předložkami. Ačkoli bude materiál pravděpodobně nedostatečný k formulování spolehlivého závěru, rád bych autorku požádal, aby vliv této vnější proměnné ještě dopočetla a při obhajobě prezentovala.

Závěrem konstatuji, že předkládaná práce Márii Uhrinové splňuje svým obsahem i rozsahem požadavky kladené na bakalářskou práci. Uvedené nedostatky nepovažuji za zásadní a většinou se netýkají samotného výzkumu a předmětu práce. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **v ý b o r n ě**.

V Praze dne 15.6.2012

.....

Mgr. Radek Skarnitzl, Ph.D.
Fonetický ústav FF UK